

Мирослава Кристиняк
Національний університет “Львівська політехніка”,
Інститут права, психології та інноваційної освіти,
старший лаборант кафедри
адміністративного та інформаційного права

ПРОБЛЕМИ РОЗВИТКУ СУСПІЛЬСТВА В КОНТЕКСТІ ДІЯЛЬНОСТІ УКРАЇНСЬКОЇ ЕЛІТИ

<http://doi.org/10.23939/law2021.31.086>

© Кристиняк М., 2021

З огляду на численні соціально-економічні проблеми сучасного розвитку України постає питання про існування проблем практичної діяльності національної еліти в Україні, адже будь-який соціально-економічний розвиток населення прямо залежить від її лідерів, які через покладені на них функції визначають ключові напрями і стратегії соціально-економічного розвитку та є суб'єктами процесів державотворення. У статті визначено основні проблеми розвитку суспільства в контексті діяльності національної еліти і на основі цього запропоновано основні теоретичні рекомендації щодо подолання проблем діяльності еліти в Україні. Вважаємо, що нинішній нестабільний соціально-економічний розвиток населення українського суспільства в контексті діяльності національної еліти спонукає до глибшого осмислення виникнення і усунення причин проблем діяльності еліти з метою підвищення рівня розвитку суспільства загалом, що й зумовило актуальність цього дослідження. На основі цього окреслено, що надзвичайно важливим є саме розуміння особливостей прояву діяльності еліти, її місця і ролі у вирішенні питань соціально-економічного, культурного рівня. Сьогодні Україна опинилася, враховуючи воєнні дії з боку Російської Федерації та інші негативні соціально-економічні зміни, в центрі уваги Європи. Встановлено, що суспільно-економічний розвиток держави є процесом послідовним і потребує докладання відповідних зусиль, не лише в контексті впорядкування відносин та геополітичного простору з іншими державами, але й збереження на високому рівні стабільності та внутрішньої консолідації в середині суспільства. Визначено, що для підвищення довіри та залучення широких мас населення до участі в політичному житті з метою утвердження демократії в державі, що є одним із важливих принципів розвитку процесів у контексті державотворення, потрібно вміло ними керувати. На основі цього досліджено, що сьогодні існують невирішені соціально-економічні проблеми розвитку суспільства, спричинені діяльністю влади як еліти, що формує процеси соціального розвитку держави. На основі вивчення й узагальнення наукових поглядів, які стосуються окресленої проблеми, визначено, що перелік цих проблем пов'язаний саме із діяльністю еліти.

Ключові слова: держава; еліта; суспільство; проблеми; розвиток.

Постановка проблеми. З огляду на численні соціально-економічні проблеми сучасного розвитку України, постає питання про існування проблем практичної діяльності національної еліти в Україні. Адже будь-який аспект соціально-економічного розвитку населення прямо залежить від її

лідерів, які через покладені на них функції визначають ключові напрями і стратегії соціально-економічного розвитку та є суб'єктами процесів державотворення. Нинішній нестабільний соціально-економічний розвиток населення українського суспільства в контексті діяльності національної еліти спонукає до глибшого осмислення виникнення і усунення причин проблем діяльності еліти з метою підвищення рівня розвитку суспільства загалом, що й зумовило актуальність цього дослідження.

Аналіз дослідження проблеми. Значний науковий внесок у теоретичне дослідження проблем розвитку суспільства в контексті діяльності еліти зробили відомі науковці серед яких Г. Ашин, В. Липинський, В. Добіжа, С. Телешун, В. Фесенко, О. М. Крюков, Пірен та ін., наукові доробки яких досліджено в цій статті та на основі цього визначено основні напрями покращення її практичної діяльності з метою вирішення основних проблем розвитку суспільства.

Мета статті. дослідити ключові проблеми розвитку українського суспільства в контексті діяльності української еліти та на основі цього запропонувати основні шляхи щодо покращення її практичної діяльності з метою підвищення рівня соціально-економічного розвитку суспільства в контексті формування і розвитку процесів державотворення.

Виклад основного матеріалу. Суспільно-політичний розвиток кінця двадцятого століття засвідчив, що надзвичайно важливим є розуміння особливостей прояву діяльності еліти, її місця і ролі у вирішенні соціально-економічних, культурних та іншого типів питань, які Україні, що опинилася в центрі уваги Європи, сьогодні доводиться розв'язувати, враховуючи воєнні дії з боку Російської Федерації та інші негативні соціально-економічні зміни.

Як відомо, суспільно-економічний розвиток є процесом послідовним і потребує докладення відповідних зусиль, не лише в контексті впорядкування владних відносин з іншими державами та геополітичного простору, але й збереження на високому рівні стабільності та внутрішньої консолідації в середині суспільства, а також залучення широких мас населення, з метою підвищення довіри, до участі в політичному житті з метою утвердження демократії в державі, що є одним із важливих принципів розвитку процесів у контексті державотворення.

Сьогодні практична діяльність національної еліти набула в наукових колах різнобічного осмислення, а сам процес розвитку суспільства у світовому контексті поставив перед науковцями питання про те, як ліквідувати загрозу соціальної дезорганізації й забезпечити мирні шляхи розвитку держави. Відносно цього нижче на основі дослідження відповідних наукових поглядів визначимо основні проблеми розвитку суспільства в контексті діяльності національної еліти і запропонуємо основні теоретичні рекомендації щодо усунення проблем діяльності еліти в Україні.

Як зазначає О. Сахань, сприймаючи державу як велику корпорацію, наша еліта займається перерозподілом сегментів бюджету, дбаючи про отримання особистого прибутку [1, с. 121–122]. Л. Мандзій стверджує, що клановість – риса, що набуває в українських реаліях особливих форм через незрозумілість, непрозорість для суспільства процесів прийняття рішень [2, с. 53]. На наш погляд, це слушне твердження, адже сьогодні спостерігаємо виникнення таких основних соціально-економічних проблем у контексті соціально-економічного розвитку українського суспільства:

- уповільнення темпів зростання макроекономічних показників України;
- зниження заробітної плати, підвищення рівня оподаткування населення, пришвидшення інфляційних процесів; наслідки цього – падіння споживчого попиту, зменшення процесів виробництва і підвищення соціальної напруги населення;
- окремо варто відзначити відсутність вирішення проблем бідності та відповідних механізмів і стратегій щодо економічного і соціального розвитку з фінансовим підґрунтям не на папері, а реальним;
- відсутність рівномірного розподілу матеріальних благ;

- низький рівень розвитку економіки, як наслідок – підвищення рівня бідності тощо.

Перелік цих проблем можна кількісно розширювати, проте, підсумовуючи наведені вище погляди, варто відзначити, що сьогодні в Україні, як слушно зазначають В. А. Ребало, М. І. Пірен та В. В. Тертичка, спостерігається протистояння загальнодержавних, галузевих і територіальних еліт. На думку цих науковців, ведеться політична та економічна боротьба, відсутня загальна система пріоритетів економічної політики та механізмів її реалізації тощо [4].

Як відомо, еліти виконують важливу міжнародну роль, на їх підставі формується думка інших народів про їхній народ [5]. Ключовою ознакою політичної еліти визначають саме соціальний статус особи, її місце та загалом роль у владно-управлінських структурах [3, с. 183]. Проте це все сьогодні не зупиняє сучасну еліту, яка продовжує вести економічну війну і відстоювати власні інтереси, що й зумовило розвиток викладених вище поглядів і, як наслідок, наведених проблем сучасного соціально-економічного розвитку суспільства.

Для вирішення визначених проблем, на наш погляд, потрібно визначення правильних засад у контексті підвищення рівня соціально-економічного розвитку населення, припинення воєнних дій з боку агресора, стабілізації економічних показників діяльності.

Висновки та перспективи подальших досліджень. Під час написання роботи було визначено, що сьогодні існують невирішені соціально-економічні проблеми розвитку суспільства, спричинені діяльністю влади як еліти, яка формує процеси соціального розвитку держави. Тим самим на основі вивчення і узагальнення наукових поглядів, які стосуються дослідження визначеної проблеми, з'ясовано, що перелік цих проблем пов'язаний із діяльністю еліти в контексті її недосконалого управління. Необхідне глибше дослідження в контексті сучасної діяльності влади.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Сахань О. М. (2015). Корупція в сучасній Україні як джерело деструктивності влади. *Вісник Нац. ун-ту "Юрид. акад. України ім. Ярослава Мудрого". Серія: Філософія, філософія права, політологія, соціологія / редкол.: А. П. Гетьман та ін. Харків: Право. № 4 (27). С. 112–129.*
2. Мандзій Л. (2008). Політична еліта в перехідних суспільствах. *Наукові праці истор. ф-ту Запорізького держ. ун-ту. Вип. XXIII: Політична еліта в історії України.* Запоріжжя. С. 50–61.
3. Кукуруз О. В. (2010). Політична опозиція в Україні та Польщі: порівняльний аналіз: [монографія]. Київ: Наукова думка, 200 с.
4. Якименко Ю., Жданов І. (2003). Україна у ХХІ столітті: виклики для політичної еліти. *Дзеркало тижня. № 44 (469)б – 15–21 листопада.* URL: <http://www.dt.ua/1000/1550/43795/>.
5. Якубовський О. Г. (2004). Еліта політична. В кн.: *Політологічний словник / [упоряд. В. П. Горбатенко; за ред. Ю. С. Шемшученка, В. Д. Бабкіна, В. П. Горбатенка]. 2-ге вид., доп. і перероб.* Київ: Генеза. С. 182–183.

REFERENCES

1. Sakhan O. M. *Koruptsiia v suchasniï Ukraini yak dzherelo destruktivnosti vlady* [Corruption in modern Ukraine as a source of destructive power] (2015). *Visn. Nats. un-tu "Iuryd. akad. Ukrainy im. Yaroslava Mudroho"*. Kharkiv [in Ukrainian].
2. Mandzii L. (2008). *Politychna elita v perekhidnykh suspilstvakh* [Political elite in transitional societies] *Naukovi pratsi istor. f-tu Zaporizkoho derzh. un-tu. Vyp. XXIII: Politychna elita v istorii Ukrainy. Zaporizhzhia* [in Ukrainian].
3. Kukuruz O. V. (2010). *Politychna opoziciya v Ukraïni ta Pol'shchi: porivnyal'nij analiz:* [monografiya]. K.: Naukova dumka, 200 s.
4. Yakimenko Yu., Zhdanov I. (2003). *Ukraina u XXI stolitti: vikliki dlya politychnoi eliti.* *Dzerkalo tizhnya*, No. 44 (469)b, 15–21 listopada. URL: <http://www.dt.ua/1000/1550/43795/>.
5. Yakubovs'kij O. G. (2004). *Elita politychna.* *Politologichnij slovnik / [uporyad. V. P. Gorbatenko; za red. Yu. S. Shemshuchenka, V. D. Babkina, V. P. Gorbatenka]. 2-he vyd., dop. i pererob.* K.: Geneza, P. 182–183.

Дата надходження: 02.08.2021 р.

Myroslava Kristinyak

Lviv Polytechnic National University,

Institute of Law,

Psychology and Innovative Education,

Senior Laboratory Assistant,

Department of Administrative and Information Law

**PROBLEMS OF SOCIETY DEVELOPMENT IN THE CONTEXT OF ACTIVITIES
OF THE UKRAINIAN ELITE**

The article states that given the numerous socio-economic problems of modern development of Ukraine, the question of the existence of problems of practical activities of the national elite in Ukraine, because any socio-economic development of the population directly depends on its leaders, who through their functions determine key directions and strategies of socio-economic development and are the subjects of state formation processes. The main problems of society development in the context of the national elite are determined and on this basis the main theoretical recommendations for eliminating the problems of the elite in Ukraine are offered. It is investigated that the unstable socio-economic development of the population of Ukrainian society in the context of the national elite led to a deeper understanding of the emergence and elimination of the causes of elite problems in order to improve society as a whole, which led to the relevance of this study. Based on this, it is outlined that it is extremely important to understand the peculiarities of the elite, its place and role in addressing socio-economic, cultural level, among which Ukraine today is given the military actions of the Russian Federation and other negative socio-economic changes. in the spotlight of Europe. It is investigated that the socio-economic development of the state is a consistent process and requires appropriate efforts, not only in the context of streamlining relations, geopolitical space with other states, but also maintaining a high level of stability and internal consolidation within society, in the process of writing it is determined that to attract the trust of the masses to participate in political life in order to establish democracy in the state, which is one of the important principles of development processes in the context of state formation must be skillfully managed. Based on this, it is investigated that today there are unresolved socio-economic problems of society, due to the activities of the government as an elite that shapes the processes of social development of the state. Thus, based on the study and generalization of scientific views in the context of the study of a particular problem, it is determined that the list of these problems is related to the activities of the elite.

Key words: state; elite; society; problems; development.